

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XI.

V Ljubljani 5. véliciga serpana 1858.

List 16.

Jedro keršanske čednosti.

Prav pogosto se sliši pritožba: „Nič več ljubezni ni med ljudmi!“ Ta pritožba je tako navadna, da že skoro ko pogovor teče, in ima dosti resničnega v sebi. Pač ti bilo vse drugači na svetu, ako bi spolnovali, kar nam Jezus tako ljubeznjivo priporoča: „Ljubite se med seboj, kakor sim jest vas ljubil“. Ljubezen do blišnjiga je druga poveljiva zapoved, in Bog jo od nas silo natanko tirja, — tako natanko kakor prvo, ker pravi: „Druga (zapoved) pa je prvi enaka“. Kdo je Bog, in kaj je človek v primeri z Bogom! In vender ta neskončni Bog tako terdo zapoveduje, ne le samo Boga ljubiti in vse dolžnosti do Njega spolnovati, temuč tudi blišnjiga ljubiti in vse dolžnosti do njega spolnovati; ljubiti pa Boga čez vse in blišnjiga kakor sam sebe; ljubiti Boga zavolj Njega samiga, ljubiti blišnjiga zavolj Boga. Naj kdo še tako terdi, da blišnjiga po keršanski ljubi, je vender to laž, ako pa Boga ne ljubi iz vsiga serca čez vse; ravno tako: Naj kdo še tako terdi, da Boga ljubi, je to vender laž, ako pa svojiga blišnjiga ne ljubi kakor sam sebe zavolj Boga.

Naslednja kratka obravnava, ki je ravnokar z naj viškim duhovnim dovoljenjem na svetlo dana in nam je te dni v roke prišla, *) razlaga zlasti drugi del vélike Gospodove zapovedi od ljubezni do blišnjiga in dokaže iz sv. pisma, da kdor prav blišnjiga ljubi, gotovo tudi celo postavo spolnuje; da je to gotovo znamenje, da tudi Boga ljubi; da je tedaj poročstvo večnega zveličanja. Za bolj priproste naj bo še rečeno, kar mora slehern iz keršanskiga nauka vediti, da ljubezen do Boga in blišnjiga se kaže iz spolnovanja Božjih zapoved, po besedah Jezusovih: „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti — tisti mene ljubi“. Zmed zapoved Božjih pa razlagajo prve tri dolžnosti do Boga, družih sedem pa dolžnosti do blišnjiga in do samiga sebe. In ker četrta zapoved zapoveduje „Cerkvi pokornim biti“, zamoremo vse skupaj povzeti in reči: Kdor Božje in cerkvene zapovedi zares spolnuje, tisti Boga in blišnjiga zares ljubi. Naj tedaj nasledva imenovano „Jedro keršanske čednosti“.

Vr.

Zjutranja molitev.

O vsigamogočni Bog in milostljivi Oče nebeški! ponižno te prosim, daj mi gnado in pomoč, da bom pred vsem iskal (iskala) Tebi dopasti: po Tvoji sveti veri in zapovedih živeti, in vsaciga greha se varovati (posebno **);

*) Dobi se v osmerki pri Gerberji v Ljubljani.

**) Posebno — (tukaj bi bilo dobro imenovati zlasti tiste grehe, k katerim je kdo bolj nagnjen, ali saj je svetovati, jih večkrat prebrati, in posebno zvečer svojo vest po njih izpraševati), postavim:

1. greha prevzetnosti (in od tod izvirniga) sanicevanja, zasmeševanja, smérjanja, bojevanja itd.
2. greha lakomnosti, nezvestobe, goljufije, podlezovanja blišnjiga, podkupovanja, krivičnace vage ali mere, krivičnih praved, skoposti, neusmiljenja do ubogih in potrebnih itd.
3. greha nečistosti v mislih, govorjenju in v djanju.
4. greha nevošljivosti, opravljanja, znanja, krivičniga pričetvanja, sovraštva, preganjanja itd.
5. greha požrešnosti in pijanosti in (od tod izvirniga) zapravljanja časa, premoženja, dobrega imena, zdravja itd.
6. greha jeze (če je krivična ali neumerana), kletve, prepira, pretepanja, neusmiljenja do živine itd.
7. greha lenobe, poverhnosti in samudljivosti v dolžnih ali zapovedanih delih, leni nevednosti v delih stanu, mlačnosti, radovoljne samude in radovoljniga raztresenja pri molitvi, Božji službi itd.

drugič: da bom blišnjiga vselej, kakor Tvojo podobo ljubil, in torej proti vsem ljudem poštljiv, pravičen in usmiljen; in tretjič: da bom zamogel tudi samiga sebe prav ljubiti: pred vsem za dušo in pravičnost skrbeti, v terpljenju poterpežljivost in serčnost ohraniti, v modrosti *) in spretnosti **) in v vsem dobrim vedno rasti, in posebno z zvestim spolnovanjem dolžnost svojiga stanu in s hvaležnostjo do dobrotnikov in usmiljenjem do vseh blišnjih si dobre dela za večnost nabirati; zadnjič pa tudi svojo časno srečo s pridnostjo, treznostjo in varčnostjo modro utrditi, in jo sebi in drugim v prid obračati. Dodeli mi, o Gospod! da bom to svojo prošnjo in naprejšetje dans in vsaki dan zvesto spolnoval, in tukej na zemlji tvoj žegen, ***) po smerti pa večno zveličanje dosegel po Jezusu Kristusu, Gospodu našimu. Amen.

Razlaga.

Od jedra ali bistva keršanske čednosti ali pravičnosti.

Jedro keršanske čednosti, ali spolnjenje cele Kristusove postave po spričevanju svetiga pisma in pameti pa obstoji v ljubezni do blišnjiga. Torej je pred vsem treba, bolj natanko nje naturo spoznati. Leta pa obstoji ob kratkim v sklenitvi naše volje s pametno voljo drugih, ali z bolj umevno besedo: da to hočemo, kar drugi po pameti od nas hočejo: (Enako popiše ljubezen do blišnjiga tudi sv. pismo: Mat. 7, 12. Vse, kar koli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite.) Drugi pa od nas hočejo, in sicer po pameti: 1.) da jih pošujemo ali jim spodobno čast skazemo; 2.) da njih pravic ne kratimo ali ne poškodujemo; in 3.) da smo tudi dobri ali usmiljeni do njih, t. j. da jim

6. greha nehvaležnosti in nepošovanja zlasti do staršev in dobrotnikov, zapušenja dobrih prijateljev in rodbincev v njih potrebi itd.
9. greha termaste svojoglavnosti in neodjenljivosti, nepokornice, kljubovanja, jeničnosti itd.
10. greha nepoterpežljivosti in čmernosti itd.
11. greha razsajljive nepriljudnosti in nepotrebnosti do domačih ali tujih;
12. vsih laži in zapeljivih zvijac;
13. ravno tako tudi vsih ptujih grehov, post. vetevanja ali sun-tanja, privoljenja, pohvale, zakrivanja, neposvarjenja itd. in vsih drugih grehov.

Opominj. Več drugih pregreh, ki so posebno gerde in velike, post. tatvina, kriva prisega, ropanje, umorstvo itd. je tukaj opušeni, ker ni misliti, da bi se tisti, ki bodo to molitev hotli moliti, v njih pregrešili.

*) Perva stopnja modrosti je: modrost iskati. Iši modrost, in se ti bo razodela. Sir. 6. 26. Iši jo s premišljevanjem, kako boš vse nar boljši in nar spretnejši delal ali govoril; iši jo v pogovorih, ki so nam jih stari zapustili; iši jo v pogovorih z modrimi in v svetovanju skušenih in zvedenih; iši jo z branjem dobrih bukev, posebno modrostnih bukev sv. pisma.

**) Spretnost ali pripravnost: svoje dela hitro, natanko in po dobrim redu spolnovati.

***) Žegen: blažen; žegnati: blažiti.

radi dobrote skazemo ali v njih potrebah pomagamo in po-
strežemo, kakor mi želimo, de bi nam oni storili. Po tem
takim ljubezen do bližnjiga v polnim pomenu troje v sebi
zapopade, namreč: postovanje, pravico in dobrot-
nost ali usmiljenje do bližnjiga. Manjka le eniga tih
trojnih bistvinih delov, vse ljubezni manjka.

A. De ljubezen do bližnjiga spolnjenje cele Kristusove
postave v sebi zapopade, že po pameti spoznati zamoremo.
Zakaj, kdor bližnjiga, to je, ne le rodbincev ali pri-
jateljev, ampak vsaciga človeka ljubi, ta ima gotovo ne-
samopridno ali resnično ljubezen, ali z drugimi bese-
dami: ima v resnici dobro serce. Tako dobro serce pa
že po svoji naturi le dobro ljubi in hoče, in ne more kaj
hudiga ali postavi nasprotniga hoteti, kakor dobro
drevo ne more roditi malopridniga sadu. Tedaj ima tak člo-
vek, dokler ima tako serce, ali dokler ljubezen do bližnjiga
v sebi ohrani, tudi vselej resnično voljo ali priprav-
nost in vado, celo postavo ali vse zapovedi spo-
liniti, in se vsaciga pregrešenja varovati, ce ravno
se morebiti zavoljo človeške slabosti včas v kaki reči spre-
gleda ali prenašli, ali iz nevednosti ali iz premaliga spo-
znanja kej zamudi. Zmiraj namreč ostane tak človek, kateri
in dokler bližnjiga ljubi, ce tudi kako neradovoljno
slabost ali pomanjkanje nad sabo ima, v sploh ali po ce-
lim obnašanju dober človek z dobrim srcem,
na katero Bog gleda. — Iz ravno tega vzroka je ljubezen
do bližnjiga tudi edino gotovo znamenje naše resnične lju-
bezni do Boga in naše vrednosti večniga zveli-
čanja. Zakaj, vsa ljubezen do Boga je v tem zapopadena,
de svojo voljo z Božjo voljo sklenemo ali de to
hočemo, kar Bog od nas hoče. Kaj pa Bog od nas
hoče, nam je po svojih zapovedih oznanil. Po tem takim
vsa naša ljubezen do Boga v spolnovanju njegovih
zapovedi obstoji; kar tudi sv. pismo v mnogih krajih spr-
čuje, post. Jan. 14, 15—21; 2. Jan. 2, 5; ter 5, 3. Kdor
pa bližnjiga ljubi, kakor je bilo predej receno, celo postavo
ali vse Božje zapovedi spolnuje, tedaj v resnici tudi Boga
ljubi, in se s tem po njegovih lastnih obljubah njegove na-
sprotnje ljubezni in večniga povračila vredniga stori.

Zunaj tih dokaz tudi vsak človek lahko sam
v sebi občuti, de vse naše djania še le ljubezen do Boga
in bližnjiga k pravi in notranji vrednosti povzdigne, in de
tudi nar veči dobrote brez ljubezni storjene malo cene v sebi
imajo; de tedaj le ljubezen vse človeško življenje oblažuje,
vse naše djania plemeniti, vse terpljenja in jarme polajša,
in vsim dobrotnikom le ona pravo velavnost podeli. Toraj
nam je Jezus, ki je nar bolj vedil, kaj nam je treba, edino
zapoved ljubezni na svet prinesel, ktera pa vse dobre in
blage namene in djania v sebi zapopade.

B. Vse to sv. pismo na mnogih krajih uči in dokazuje;
in sicer:

a. De je ljubezen do bližnjiga spolnjenje cele **Kristusove postave.**

Jan. 15, 12. To je moja zapoved (zapopadek vsih
mojih zapoved) de se ljubite med seboj, kakor sim
jest vas ljubil.

Jan. 13, 35. V tem bodo vsi spoznali, de ste
moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.

Mat. 7, 12. Vse, kar koli (po pameti) hočete,
de vam ljudje store, tudi vi njim storite, zakaj
to je postava in preroki. (De bližnjiga ljubite kakor
sami sebe, to je nauk in zapopadek cele postave in pre-
rokov.)

Mat. 12, 7. Usmiljenje (ljubezen do bližnjiga) ho-
čem, in ne daritve.

Mat. 5, 23. Ako prineses svoj dar k altarju,
in se tam spomnis, de ima tvoj brat kej zoper
tebe; pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi
poprej, spravi se s svojim bratom; in potem
pridi, in daruj svoj dar. (To hoče reči: Vsa Božja

služba brez sprave ali ljubezni bližnjiga nima pred Bogom
nič cene.

Mat. 23, 23. Gorje vam — vi hinavci! ki de-
setino dajete od mete, janeža in kumne; opu-
šate pa, kar je imenitnišiga v postavi: pravico,
in usmiljenje in vero (zvestobo). (Hoče reči: V majh-
nih rečeh in segah ste natanjki, poglavitno zapoved pa,
namreč: ljubezen do bližnjiga opusate, torej: gorje vam!)

1. Kor. 13, 3. Ko bi jest (zavolj časti ali hvale,
ali družiga taciga namenja) vse svoje premoženje ubo-
gim v živež razdelil, in ko bi svoje telo tje dal,
tako de bi gorel; ljubezni bi pa ne imel; mi nič
ne pomaga. (1. Petr. 4, 8.) Ljubezen pa pokrije
veliko število grehov.

Rimlj. 13, 10. Ljubezen do bližnjiga ne dela
hudob; spolnjenje tedaj postave je ljubezen.

Galac. 5, 14. Vsa postava je v tih samih be-
sedah zapopadena: Ljubi svojiga bližnjiga ka-
kor sam sebe.

Rimlj. 13, 8. Kdor bližnjiga ljubi, je postavo
dopolnil.

b. De je ljubezen do bližnjiga tudi edino gotovo **znamenje naše ljubezni do Boga.**

Jan. 14, 21. Kdor moje zapovedi ima in jih
spolnuje, tisti je, ki me ljubi. Kdor pa mene
ljubi, bo ljubljen od mojiga Očeta, in jest ga
bom ljubil.

1. Jan. 2, 5. Kdor spolnuje njegovo besedo
(njegove zapovedi), ta v resnici Boga popolnoma
ljubi.

1. Jan. 4, 12. Ako se med sabo ljubimo, Bog
v nas ostane, in njegova ljubezen je v nas po-
polnoma.

1. Jan. 4, 7—8. Predragi! ljubimo eden dru-
ziga, zakaj ljubezen je iz Boga; in slednji, kateri
ljubi, je iz Boga rojen, in Boga pozna. Kdor pa
ne ljubi, Boga ne pozna, zakaj Bog je ljubezen.

c. De je ljubezen do bližnjiga edino gotovo po- roštvo večniga zveličanja.

1. Jan. 3, 14—15. Mi vemo, de smo od smerti
prenesenik življenju, (de bomo zveličani), zato ker
brate (bližnjiga) ljubimo. Kdor pa ne ljubi (bratov),
ostane v smerti (bopogubljen). Slednji, kateri svo-
jiga brata sovraži, je ubijavec, in veste, de ubi-
javec nima večniga življenja v sebi obstoječiga.

Jak. 2, 13. Sodba brez usmiljenja tistimu,
kateri ni usmiljenja storil; usmiljenje pa (ljube-
zen do bližnjiga) povzdigne nad sodbo (varuje pred
obsojenjem). Ravno zato, ker je ljubezen do bližnjiga spo-
lčenje cele postave, tudi Kristus pravi, de bo po
delih ljubezni do bližnjiga sodil.

Mat. 25, 34. etc. Sim bil lačen, in ste mi dali
jesti, sim bil žejen, in ste mi dali piti in.

Annotatio. Oratio supra allata totam fere doctrinam moralem po-
pularum quasi in nucleo continet. Quodsi ea in familiis preci-
bus matutinis adjungeretur, et satis intellecta vel a tota familia
simul, vel a quovis separatim diceretur, salubrem certe officii-
orum principium memoriam in singulis quotidie excitaret, ani-
mosque ad eorum custodiam stimularet. Quare, si animarum
pastores ad illam, una cum annexa expositione gravissimi mo-
menti, inter parochianos suos dilatandam conferre vellent; sane
ad morum probitatem provehendam in pluribus multum confer-
rent, et multiplicis boni operis conscientiam sibi conciliarent.

Letašnja ločitev v ljubljanskim véli- kim semenišu.

Ločenje — ločitev je beseda, ki nekaj britkiga v sebi
ima. Tezka je ločitev prijatla od prijatla, ako sta tudi le
malo časa v bogoljubnim občeni bila; težji ločitev od mno-
zih prijateljev in ljubih tovaršev, s kterimi je kdo cele leta
v priazni družbi živel; še le težji pa ločitev očeta od si-

nov in sinov od očeta — duhovnega očeta, kateri je tako lepo družbo dan na dan s kruham svetih naukov poživil in z zveličanimi opomini na srečno stezo čednosti in vsiga pošteniga življenja zavračeval, še nar bolj pa s svojim lepim zgledom neomadežano pot modrosti kazal in učil. Tako se godi med gospodi bogoslovci in njih prečastitimi predniki. Pride jim ob koncu leta čas, da se po marsikterim trudu in prizadevi za svoj prihodnji stan veseli podajo v naročje svojih dragih staršev in svojcev; radi pa se po odihu zopet vernejo, kamor jih neka nevidna moč vleče, ki jih veže na njih duhovne očete in drage tovarše v semenišu. Udari pa jim nar poslednjič rezna ura, ki jih kliče v vinograd Gospodov, rekoč: „Pojdite po vsim svetu, učite vse narode itd.“ Kakor aposteljni binkoštni praznik, morajo tudi oni stopiti iz hiše, v kateri so doslej od svetá ločeni prebivali, in so tudi oni navdani s svetim Duham, ki so ga prejeli po škofovih rokah. Desiravno je stan, ki ga nastopijo, tolikanj zlahtin, lep in imeniten, k kateremu jih je le malo izvoljenih; vendar slehern vé, kako mu je bilo pri sercu, ko je prišel čas, da je mogel to dobrotno hišo zapustiti in se s svojimi prijatli posloviti.

Vender tako ginljiviga slovesa med semenškim ozidjem mende ni še bilo, kakor 22. uniga mesca. Ta dan so sklenili bogoslovci svoje šolsko leto, ter so se po navadnih duhovnih vajah vsak na svoj dom podali. Posebno pa je bilo to ta dan, da so se visokočastiti gospod Juri Volc, dosedanji dušni vodja ali špiritval, od bogoslovcev poslovili. Znano je namreč, da so visokozasluženi gospod za korarja izvoljeni in bodo po želji Mil. škofa tudi vodstvo v Alojzjevi sprejeli, od kteriga so visokočastiti korar gospod Jan. Kriz. Pogačar odstopili. Bil jim je v njih bolehnosti poslednji čas, to težavno butaro odložiti. — Zbrali so si bili visokočastiti gospod špiritval letas za duhovne vaje, ki so jih zadnjikrat tukaj vodili, sveto čistost, kraljico iz venca čednost, ki mora, kakor sleherniga kristjana, tako se posebno tudi duhovna lepsati, zalisati in povelicevati. Kako lepa, imenitna in potrebna je ta čednost; kolikim nevarnostim je podveržena; kako malo nam je v se zaupati; kako jo pa vender z Božjo pomočjo zamoremo neomadežano ohraniti; kterih pripomočkov se je poprijeti; — vse to so prav učeno, prijazno in ljubeznjivo, pa tudi tehtno in resnobno dokazali iz mnogih zgledov sv. pisma stare in nove zaveze in pojasnovali iz cerkvenih očakov, iz spisov svetih in slavnih mož, kakor tudi še celo iz neverških modrijanov, ki so o ti čednosti pisali. Poslednjič so se prav po očetovsko poslovili od svojih ljubljenih zdaj pričujočih in nekdanj bivših sinov, so vsim v spomin „Castitatem“ zročili in priporočili, ter vse pri živim Bogu zarotili, da naj jo do zadnjega zdihljeja svojiga življenja spoštujejo, varvajo in ohranijo. Upam, da sim po svoji moči dosti govoril, in da mi od nikogar ne bo treba Sodniku odgovora dajati, se proti koncu s presunljivimi besedami rekli. Pač bi mogle skalo pretresti te poslednje pomenljive besede. Ker je pa le Božji vsigavedočnost vse človeško djanje znano, so med solzami prosili Boga za odpusenje vsih grehov, pogrškov in slabost, s kterimi bi se bili v tem stanu kot špiritval kej zadolžili. Omenili so na to bliznjo ločitev in novi poklic, v kteriga jih je Bog prestavil, ter so opomnili bogoslovce, da naj bi se vedno spominjali nauk, ktere so tukaj poslušali, in bili pridni delavci v vinogradu Gospodovim. Prosili so za zamero vse, če so kterikrat koga z bolj terdo besedo posvarili, kar je tudi njih stan od njih tirjal, da pa niso nikoli imeli namena koga žaliti. Gorke solze na njih in mnogih licih so razodevale, kako globoko so njih besede segle v srca bogoslovcev. K sklepu so vse priporočili v varstvo Marije Device, kteri je semeniška kapela posvečena, in angelov varhov, ter prosili Boga, da naj bi milostljivo sprejel zadnjo daritev za te pričujoče, in jih blagoslovil s svojo sveto gnado. Očetovski blagoslov ki so ga na to poslednjikrat v ti družbi z njimi zbranim podelili, je sklenil pridigo.

Bila je potem služba Božja. Naslednjič pristopita še visokočastita gospoda, semeniški vodja korar Janez Novak, in semeniški oskerbnik Matevž Meršol, pred zbrane bogoslovce, in v. č. g. vodja opomnijo bogoslovce nar poprej, koliko hvalo de so dolžni v. č. g. špiritvalu, da jim bo pa naj vredniši hvala, če si prav skerbno prizadevajo za spolnovanje imenitnih nauk, ki so jim jih dobri gospod delili — še zlasti v duhovnih vajah. Ginljivo se potem zahvalijo gospodu špiritvalu v imenu bogoslovcev in vsih družih duhovnov za njih trud in prizadevanje, pa tudi za dobre svete, s kterimi so njim samim pri odgojevanji mlade duhovšine pomagali, in za prijaznost, ki je res spomina vredna in je visoka gospoda tako vezala, da vsih 12 let, kar sta skupaj živela, jima tudi nar manjši besedica ni prišla navskriž. Pri zahvali v imenu duhovnov so prav primerno opomnili, da so gospod špiritval skoz 22 let svoje častiljive službe mnogim gospodam duhovno hrano delili, kterih velik del zdaj že ko fajmoštri razširja med vernim ljudstvom prijetni duh Jezusovih nauk, ki so se ga bili navzeli pri svojim špiritvalu. Nikakor de bi ne mogli naj visji pastir bolj čislati lepih zaslug in izvrstne učenosti, kakor de so jim Alojzjeviše zročili. Naj bi jim Bog tudi tam vse njih dela obilno blagoslovil, da bo blago odgojše vselej svojiga imena vredno, in se bo iz njega kakor iz perviga verta svoj pot dosti krepkih mladik v duhovščino presajalo. Priporočili so k koncu sebe in svoje bogoslovce vse v njih pobožno molitev in blagi spomin, in dokončano je bilo opravilo, ktero se hvaležnim bogoslovcom ne bo nikdar iz njih spomina zbrisalo. Bog pa, kterimu so znane priserčne želje in prošnje, goreče molitve in ves trud bivšiga gospoda v blagor njih duhovnih sinov. — On jim vse obilno poverni s časnimi in večnimi dobrotami! — p—

Ozir po Ljubljani, posebno v drevoredu, o angelskim zvonem.

Pretecene mesce sim večkrat sedel v večernim hladu v drevoredu (Sternallee — morebiti se komu poljubi ga „Zvezdnjek“ po slovensko klicati?) na klopéh pod košatimi drevesi, ter sim s hvaležnim srcem vžival čisti in hladni večerni zrak. Veliko ljudstva, posebno gospode, se je po drevoredu, gori in doli, sem ter tje gredoč, sprehajalo. Naj pové „Zgodnja Danica“ dragim bravcam misli, ki sim jih tukaj imel.

Ko so se moje oči na živo zelene in s širokim perjem okošatene drevesa ozerale, sim se v srce veselil; ali to veselje se je spremenilo v žalost, ko se je zaslislalo večerno zvonjenje, ktero je k česenju Device Marije „Ave Marija!“ opominovale. Globoke rane mi je v srce sekalo, ko nisim ne eniga med temi odkritiga vidil; dobro bi mi bilo pri serci delo, ko bi jih bil le saj malo odkritih vidil, ali, kakor sim že rekel, tudi tega ni bilo viditi; *) le kak delavec, ki je trudin od dela ravno memo sel, je pokrivalo v roki nesel. Kako je meni med zvonjenjem pri serci bilo, ne morem lahko popisati. Zdelo se mi je, kakor de bi bil na kakim drugim svetu, kjer bi ne zerna kersanske vere zasajeniga ne bilo, ali pa, da bi bili vsi gluhi. „Pa Ljubljana, ta kraj je krona krajnske dežele, sim si mislil, po kteri se ravna vse mesta, vasi in kraji te dežele, kakot prebivalci po uri v zvoniku, ktera bi mogla tedaj v lep izgled vsim krajem krajnske dežele biti. Ali kaj ko bi že pri tem ostalo! K temu pride vsako leto, tako tudi letas, veliko mladine z dežele v Ljubljano služiti. Prinesejo seboj z matrne hiše tudi vse lepe kersanske nauke in navade; pa komaj so nekaj časa tukaj, že začnejo opuštati lepe navade, posebno mladenci, da so zjutraj, opoldne in zvečer, ko k angelskim česenju zvoni, večidel pokriti in pa za-

*) Zares obžalovanja vredin pogled! dozdavalo se mi je pa vender, da v nekterih okolišinah, da je tudi v tem že nekaj boljše.

voljo tega, ker druge vidijo pokrite, in se s tem izgovarjajo, rekoč: Pregovor pravi: „Če si med volkovi, moraš z njimi tuliti“. Ali rekel bi jim: Kersanska resnica, ki jo je Kristus učil, pravi: „Kdor koli bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jest spoznal pred svojim Očetam, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jest zatajil pred svojim Očetam, ki je v nebesih“. Kdor namreč Jezusa časti, tudi v tem česeni Marijo časti; in kdor Marije ne časti, tudi Jezusa ne časti. — kar smo tudi pri šmarnicah v šen-klavski cerkvi slišali. To nekersansko obnašanje ko k angelskimu česenju zveni pa ni samo v zvezdatim sprehajališu in v krajih, kjer je veliko ljudi skupaj, ampak tudi po celim mestu zlo zlo v navadi.

Tedaj te prosim „Zgodnja Danica“, ki si z veliko ljudmi znana, *) pojdi, pojdi k svojim prijatlam v mestu, v katerim ti prebivaš, in stavi jim z ljubeznjivo besedo pred oči, kako radi so k šmarnicam hodili in Devico Marijo častili, de bi jo tudi zunaj cerkve častili, kadar k angelskimu česenju zvoní, zlasti gospoda, zakaj kmalo bi se po nji vsi drugi ravnali in tudi molili, kar jih še ne moli; opomni jim tudi, kako lepo in ganljivo je viditi na deželi (kamor, Bogu bodi hvala! ta nevarna bolezen še ni prišla) vse odkrite, ko zjutraj, opoldne in zvečer k angelskimu česenju zvoní, ne le kmeta v vasi in na polji, temuč tudi mestne ljudi in gospoda. Zadnjič prosim tvoje prijatle, de to, kar sim opomnil, za zlo ne vzamejo, ampak za serčno brambo vsih krajev krajske dežele pred takim nekersanskim obnašanjem, iz kteriga utegnejo zmiraj hujši nasledki izvirati. Zavoljo tega pojdi, „Zgodnja Danica“, k svojim prijatlam vsakiga stanú in jih nagovarjaj in prosi s krepko besedo, de se bodo vsaki čas, zjutraj, opoldne in zvečer o angelskim česenju na tvojo besedo spomnili in jo spolnovali. Bog daj, de bi tvoja beseda ne bila glas vpijočiga v pušavi! **)

L. E—n.

Hude vremena, toča.

V hudih vremenih Bog strašno razodeva svojo moč. Nas prestrašijo z močjo, koja naše počutke presune; s škodo, ki jo storí žitu in sadežem na polji, z nevarnostjo, v ktero naše življenje pripravijo. Tamni, črni oblaki na nebu, vihar v zraku, bučanje vetrov, bliskanje, germenje, lijaki, toča, treskanje — gotova smert, kogar strela vdari, in večno pogubljenje, ako je bil v smertnim grehu; vse te reči zamorejo nar serčnejšiga cloveka pretresti in oplasiti.

Od kod pa izvirajo hude vremena? David pravi: „Glas tvojiga germenja se je po nebu razlegal. Tvoje bliskanje je po zemlji svetilo: zemlja se je gibala in tresla (psalm 76, 19). In Sirah: „S pokanjem svojiga germenja zemljo vdarja, s hudim vremenam od polnočne strani in z viharjem“ (Sir. 43, 18). David: „Glas Gospodov se razlega nad vodami. Bog veličastva germi. Gospod germi nad veliko vodami. Glas Gospodov je močan, glas Gospodov je mogočin, glas Gospodov razlomi cedre (psalm 28, 3. itd.). Ko je Bog Izraelcam zapovedi dajal na gori Sinaj, je ljudstvo vse prestrašeno stalo pod goro, ker jo je vidilo z oblaki obdano, vidilo bliskanje, slišalo germenje in treskanje; vedilo je, de je Bog to naredil (2. b. Moz. 20, 18). Strašna je bila toča, s ktero je bil Bog Amorejce vdaril (Jos. 10, 11).

*) kaj čem sirota, ko me le bolj taki isejo, ki Marijo že časte; ob Omarii poklubenjeni pa po meni malokrat vprašajo, ker se boje „Danice“, de bi se jim kje ne jelo daniti. Danica.

**) Ne smém zamolčati, mladi in stari nehvaležniki, de vam mlado — prav mlado serce tako pridigo dela, ki vas mora globoko v kožo zarudečiti, ako niste brez čutila. — vi, ki radi sladko kavo pijete, ga marsikteri kozarec izpraznite, boljši zalogljeje živiate: pa ne hvalite za nje „Očeta, kteri je v nebesih in od kteriga vsak dober dar izhaja“. Danica.

Z germenjem je Bog Filiščane oplasil, de so zbežali, koje Samvel svojo daritev opravljaj. (1. b. kralj. 1, 10). Tako govori sveto pismo od hudih vremen in toče, tedaj teh reči ne napravi le slepa naključba, ali vkviško puhteče megle, ali soparčna vročina, ali natorni tek zvezd in oblakov, ali copernice, ali pa sam hudoba, ampak Božja šiba so. Pekel pa z vso svojo derhaljo ne more ne eniga samiga zerna toče narediti, ako Bog, Gospod nature in vsih reči, tega ne pripusti. David pravi: „Oginj, toča, sneg, led in viharji Njegovo besedo spolnujejo“ (psalm 148, 8). Bog sam ima hude vremena v svoji oblasti, in če tudi po postavah nature vstanejo, so vender vse te postave tako v Božji oblasti, de se zoper njegovo sveto in modro voljo nič ne more zgoditi, kakor tudi le en las nam ne pade z glave zoper Njegovo voljo. Ako bi pa hudoba z derhaljo copernic po svoji hudi volji s točo zamogel žito na polji pokončati, bi ljudje na zemlji nikoli nikjer nič ne imeli žeti, vse proti bi s točo pobil, ljudi s strelo pokončal in živino, hiše pa požgal. Tode Bog ima vse žitno zernje tako razšeto, kakor lasé na naših glavah, in vse zamore toče obvarovati, ako le hoče. Ob času kralja Faraona je strasna toča vso egiptovsko deželo pobila razun deželice gesenske, v kateri so Izraelci prebivali (2. b. Moz. 9, 26). Bog jo je ohranil. Zakaj pride toča? Sveti očetje terdijo, de je greh vzrok hudih vremen in družih občnih nadlog. Sveti Bernardin Sienski pravi: „Po treh potih skuša Bog hudobijo iz kake dežele pregnati; prvič, po pridgarjih; drugič, po gosposkah; in tretjič, z vojskami, kugo, lakoto“. Sveti Ambrož pa pravi: „Kadar je kako mesto pokončano, je le zato, ko se je hudobija med vse mestničane razširila“. Če tedaj pride hudo vreme, in toča pobije polje, več fara, je vzrok tega, ker se je greh med ljudmi občno razširil in vkoreninil, niso pa copernice tega naredile. Bog je Jobu rekel: „Si vidil od kod in kako se toča naredí, ktere se poslužim, kadar pride čas, se zoper sovražnika vojskovati in bojevati“ (Job 28, 22 in 23)? Salomon pravi: „Ker te hudobni niso hotli spoznati, si jih z močjo svoje roke vdaril, ko si jih s povodnjimi, s točo in dežjem preganjal in z ognjem pokončal“ (buk. modr. 16, 16). Sirah pa pravi: „Oginj, toča, lakota in smert, vse to je le v maševanje vstvarjeno“ (Sir. 39, 35). Bog je tudi žugal grešnemu mestu Jeruzalemu: „Gospod vojskinih trum te bo z germenjem, potresam, z velikim bučanjem viharjev in nevihte in s šviganjem žrečiga ognja obiskal“ (Izai. 29, 6). David tudi pravi: „Gospod je germen z nebes, in Narvikšije dal glas, točo in ognjeno oglje“ (psalm 17, 14). Bog ima tedaj hude vremena in točo za šibo, de greh kaznuje. (Dalje sl.)

Perro sv. Obhajilo v dan sv. Alojzja, pri OO. jezuitih v Feldkirch-u na Vorarlberskim.

De obljubo spolnim, hočem kaj povedati od slovesnosti pri prvem sv. Obhajilu. Naj poprej pa naj opomnim nekaj od nove kapele. Ko vanjo stopiš, zagledaš v prvo pred seboj veliki altar; bil je zdaj le narejen za silo, vender je bil prav lepo ozališan. Poglavitna podoba je Marija, na desni strani sv. Jožef v postavi (statvi), na levi sv. Alojzi. Altar se izhaja zgorej v 3 gotiske verhunce. Ozališan je z mnogimi cveticami in svečami. Na levi strani je zakristija in iz nje okno k altarju. Nad zakristijo ste dve okni (Oratorium) in tako tudi na nasprotni strani. Kjer zdaj še stranska altarja nista bila narejena, sta bila namesto nji dva gricka iz mahú in rož napravljena, in na desnim je bila Marija v postavi, na levim angel varh. Oken ima kapela v versti 6 na obeh straneh in je dva oddelka visoka, tedaj

ima vseh oken 24. Od gor do tal pri vseh oknih visé zagrinjala, ki je pol strani rudeče, pol strani bele. Za zagrinjala same je šlo 500 vatlov robe. Po zidu visi mnogo vencov; cela kapela je s tepihom pogerunjena. Kmaló pred vélikim altarjem so bile klopi za prvo sv. Obhajilo z lepimi tepihi ogernjene. Na koru je nova fisharmonika iz Stuttgarda, ki veljá 600 gold., ima 8 zapirál in tudi pedále. Kapela je naj manj 16 sežnjev dolga in 5 sežnjev široka. To je popis kapele. Zdaj pa kaj od slovesnosti tega lepiga in veseliga dneva: Pervi obhajanci so 3 dni pred se pripravljali in zase posebno stanico imeli. Ko je po željnim pričakovanji prišel slovesni dan, so zgoodej zjutrej O. vodja z dovoljenjem v. č. škofa kapelo blagoslovili. Ob 7. zjutrej smo šli v kapelo, in za nami so kmali tudi prvi obhajanci v cerkev prišli. V prvo sta prišla dva ministranta, eden je imel škofovo palico, drugi kapo; za njima še 8 parov ministrantov; za timi pater v koretlju, potlej O. rektor, in za njim 32 prvoobhajancev s svečami, za timi prečastiti škof, poslednjič pater, ki so jih k sv. Obhajilu pripravljali. Zdaj se je začela sv. maša, ki so jo milostljivi škof brali. Med mašo je bilo tudi sv. Obhajilo. Popred pa so imeli poslednjič imenovani pater kratek nagovor do prvoobhajancev, in po nagovoru so pristopili k sv. Obhajilu. Po sv. Obhajilu so jih zopet nagovorili, in jih opomnili, da naj pomislijo, koliko neprecenljivo dobroto so sprejeli. itd. Po maši je bil prost čas in v njem mnogo novih razveselíc. Ob 10. je bilo v kapeli obnóvljenje kerstne obljube in majhna pridiga. Od 11. do 12. branje. Ob 12. kosilo. Bilo je kosilo tudi že v novi obednici *) (refectorii). Visokočastiti škof so bili pri kosilu. Poslopje je bilo mnogo ozališano; tista stran, kjer so škof sedeli, je bila po sredi z rudečim pokrita, in zgorej je visela tabla, Serce Jezusovo. Po stropu in po zidu je bilo veliko vencov, na oknih bele zagrinjala, in na dvéh oknih lepa prezračnika (transparenta), dva stebra, na kterih je bilo nekaj pisano, in od znotraj tako narejeno, da so čerke zmiraj farbe spreminjale. Med kosilam je bila muzika, petje in 3 učenci so imeli nagovore: Pervi do v. č. škofa, drugi do O. rektora, in tretji do vseh družih patrov, v kterih nagovorih so se za vse do brote v imenu vseh zahvalili. Po kosilu je bilo zopet mnogo razveselíc do 4. Od 4. do 6. sprehod. Ob 6. blagoslov in pridiga; po opraviu večerja in potlej na moč lepo ognjilo (Feuerwerk), ktero je skor 2 uri terpelo. Nad vežnimi vrati je bil silo velik prezračnik (transparent), na verhu z lepo krono, pod krono čerke, ki so pomenile „Alojzi“, na okrog mnogo zvezd in vencov. In to vse se je razsvitlovalo z zadi gorečimi lučmi. Naredili so med drugim tudi galvansko solnce, bengalski oginj, višnjev (greški) oginj itd.: mnogo raketeljnov so v zrak spustili, z mnogimi farbami čerke „Aloisius“ in mnogo družiga pisali. Tudi muzika je bila. Pričajuči so bili še gimnazialci z banderam, kakor je navada, ako OO. jezuiti kako razveselico napravijo, da svoje učence k nji povabijo. S tem dobé učenci ljubezen do svojih višjih, in učencam je k velikimu pridu, nekaj ker s takimi razveselícami se tudi dobriga učé, nekaj pa, ne da bi v druge lahko nevarne kraje hodili, se raji tukaj ravno tako dobro in pa nedolžno razveseljujejo. Ker so bili profesor fizike ravno nekaj zadržani te dni, sta učenca grof Strachwitz in vitez Ehrenheim vse sama naredila in poskerbela; in kaj dobro se jima je vse obneslo.

V Feldkirh-u 23. rožnika 1858.

Sv. birma v Feldkirh-u 27. dan rožnika.

Kjer so bili v. č. škof na ss. Petra in Pavla dan zadržani, je bila birma v nedeljo namesto v torik. Od te slovesnosti ni kej posebniga reči. Bila je koj ob 7. in med sv. mašo je bilo tudi sv. Obhajilo za vse druge, kteri 6 nedeljno pobožnost k svetimu Alojzju opravljajo. Visokočastiti škof so sami obhajali. Vsim birmancam so bili v. č.

*) Obednica je tako dolga, da zamore kakih 250 ljudi v nji kositi.

rektor za botra. Po maši je bila zjutranjica, in potlej do 10. učenje. Ob 10. je bila pridiga in obnóvljenje kerstne obljube. Eden zmed birmancev je na glas tridentinsko spoznanje sv. vere molil; potem je vsak posebej stopil k altarju, kjer so bile evangelijske bukve položene, in je z roko na bukvah, kratko molitev: „Jest N. N. verujem“ itd. obmolil; s tem se je sklenilo. Popoldan so šli vsi birmanci skupej z več patri na jezuitarsko pristavo, ktera je na gricku ne deleč od Feldkirh-a. Tam gori se kej lepo na vse strani vidi. Malo od hiše je tudi lepa kapela sozidana.

V Feldkirh-u 28. rožnika 1858.

A. M. D. G.

J. K.

Prečudna oetlba.

Resnična prigodba, ki je v Vestfalen-u med ljudstvom sploh znana, kaže, da Bog svoje, njemu vdane zmiraj varuje in če drugači mogoče ni, s čudežem nesreče reši:

Kakih 36—40 let bo, kar je visokospoštovani gospod Bernard Overberg, profesor in pozneje vodnik (regens) v monakovskim semenišu umrl. Ko je enkrat 2 mili sestri spremljal do nekiga kraja, jih je na potu hudo vreme dobilo in v noč so zašli v nekim gojzdu. Ko so dolgo časa po gojzdu begali, pridejo do neke kerčmarnice. Ljudje pri ti pivnici so jih čez noč vzeli in jim 2 stanici dali. Bil je pa tudi nek vojsak, kteri je bil na potu zašel, tam s svojim konjem čez noč; in je imel stanico zraven une, v kteri so bili hišni ljudje. Zgorej je Overberg še svoj brevir molil, mili sestri ste pa šle k počitku. Vojsak, kteri tudi še ni bil šel spat, zasliši, da se kerčmar s svojo družino pogovarja, kako de hočejo té ljudi umoriti. Vojak, to slišati, desiravno je imel orožje pri sebi, si vendar ni upal, sam zoper kerčmarja in hlapce bojevati se, temuč čez malo časa skrivej skoz okno pobegne in s svojim konjem po gojzdu gre. Overberg, ki je med tem časam še brevir molil, vidi glavo, ki se mu je iz bukev ven prikazala, in je bila v prvo kot lešnik velika, potlej pa je zmiraj večí prihajala, da je bila tolika kot človeška glava. Ni se pa zmenil zato, ker je mislil, da se mu le zdi, in da je kaj zaspan in prestrašen od vremena. Ker se mu je pa ta podoba trikrat zaporedama prikazala, v tretje vendar bolj pazljivo pogleda in podoba mu reče: „Berž pojdi in pokliči sestri in pojdite od tukaj!“ On berž zbudi sestri, pokliče voznika in se odpravijo natihami, se peljejo po gojzdu in ne vedó kam de bodo prišli. Zjutraj pridejo do neke pivnice in zvedó, da so na pravim potu, kamor hočejo priti. Notri v kerčmi pa najdejo tistiga vojsaka, ki so ga bili sinoč na uni oštariji vidili. Overberg ga je koj spoznal; pa on ne le-tih. Okoli pasa je imel veliko pištoľ, je po stanici hodil in bil silo žalosten. Sam seboj je na pol glasno govoril: „Kako lahko bi bil jest une ljudi rešil, zdaj pa so morebiti že mrtvi!“ To sliši Overberg, stopi k njemu in ga vpraša, kaj de se mu je hudiga pripetilo? Koj ni hotel povedati; potem pa vendar začne praviti, da je bil na neki oštariji tisto noč, in z njim tudi neki gospod z 2 milima sestrama in da je hotel kerčmar le-té umoriti; in desiravno bi jih bil lahko rešil, je le vendar pobegnul. Zavolj tega ga hudo vest peče. Zdaj mu pové Overberg, da je on tisti, ki je tam bil in mu tudi pové, kako ga je Bog rešil. — Gosposka je hišo preiskala in je čez te ljudi pravično sodbo izrekla. Tako varuje Bog pravičníc! *) — Bil je Overberg pobožni mož. Ko so ga škofa hotli zvoliti, je prosil da naj mu prizanesejo. Vender so pa zoper njegovo voljo v Rim za poterjenje pisali; in ko je poterjenje iz Rima prišlo, je ravno tisti dan — umrl. Spisal je med drugim tudi bukve iz 7 delov, ktere so šolam sploh in posebno duhovskim šolam priporočiti. Napis jim je:

*) To se je res dogodilo, in je pravi čudež. Neki duhoven, ki so to dogodbo iz Overbergovih ust sami slišali, so jo na nekim misijonu povedali.

Bernard Overberg's sämtliche Schriften für Schulen und Priesterseminarien. Münster, Aschendorfsche Buchhandlung.
J. K.

Odtergaj kos od svojih ust, Ubožcu ga prepusti!

Neki kupec je bil svoje prijatle na svojo lepo pristavo ob morji povabil, jim z redkimi morskimi ribami postreči, ki se jim lamprete pravi. Mnogoterih jedi so nosili na mizo; poslednjič prinesó pokrito skledo. Mislili so gosti, da v nji une imenitne ribe. Ko so pa odkrili, so vidili namesto pričakovanih rib nekoliko zlatov v skledi.

Kupec jim k temu reče: „Ljubi prijatli! ribe, ki sim jih vam bil obljubil, so to leto trikrat dražji, kot sim mislil; morajo se po zlatu plačati. Prišlo mi je pa v misel, da v vasi ubog dninar bolan leži in s svojimi otroci vred lakoto terpi. S tem, kolikor bi ta jed veljala, se zamorejo ti ubogi ljudje eno celo leto preživiti. Zdaj tedaj moji gospodje, ako hočete unih morskih rib, precej pošljem po nje, in naglo bodo pripravljene. Ako pa hočete denar unimu revežu pustiti, vam bom z dobrokusnimi pa boljši-kup ribami postregel?“

Vsi gosti so ga zato pohvalili, in vsak je še en zlat pridjal k unim. S to milovščino je bilo unimu revežu za vselej pomagano, ker bil je priden in delaven mož.

Ne zapravljaj denara s sladkarijo.

Kjer ubožni lakoto terpijo!

Glasi zastran Knobleherjevega spominka.

(Dalje.)

Iz stare Loke, 25. mal. serpana. Naprava spominka dr. Knobleher-ju in njegovim verlim tovaršem, da naj služi ne le v njih slavo in v slavo naše škofije, temuč tudi v nasledvanje duhovnim in neduhovnim rojakom v gorečnosti za sv. vero, je tudi nam prav všeč, in z veseljem pridenemo svoje darove s tem pristavkam:

Ali bi ne bilo nar bolj primerjeno duhu ranjkiga, ako bi se pustilo truplo njegovo v miru počivati na mestu, kamor ga je Božja previdnost položila, in da — po postavljenim slavnim spominku — naj bi se ostanki darov poslali v pomoč njegoviga misijonskiga dela, zavolj kteriga je v sili svoje popotvanje v Evropo storil in svoje življenje dal? Ako se truplo pa vender le prenese, naj se polovica tega zneska na stroške spominka, polovica pa v misijonsko pomoč oberne, da bo vsim vstreženo. — To v imenu vsih.

Fr. Kramer, dekan.

Iz Cirkniga, 29. mal. serpana. Želimo, da bi se v šen-klavški stolni cerkvi postavil spominek ranjčimu g. Knobleher-ju in njegovim slovenskim tovaršem; drugo kakor bo kazalo.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Letošnji razkas latinskih šolcov naznanuje število 535 učencov ob koncu šolskiga leta, zmed kterih je po veri en protestant, drugi katoličani; po narodu je 420 Slovincov, 112 Nemcov, 2 Laha, 1 Arabec (recte: Zamurec). Letas je tedaj 51 latinskih šolcov več mem lanskiga leta. Iz dobrotnih zalog ali štipendij je dobilo kacij 96 šolcov skoz celo leto 5668 gold. 58 kr. Zares lepo število pomočkov! Ako se za vsako desetico tudi le en sam Očenaš moli, je že nekaj molitve; kdor pa dari dobrotnikov vziva in na nje pozabi, ali se celo tudi slabo obrača: naj gleda, kako bo izhajal! Tudi čč. OO. frančiškani in čč. gospé Ursulinarice so veliko učencem dajali živež, od kterih slavno gimn. vodstvo pričakuje, da se bodo tih dobrot vredne in zanje hvaležne skazovali, kakor je v razkazu pisano. Učelnino placujoči so bili perviga pol leta 304, družiga pa njih 247 in so plačali celo leto 3306 gold. V Alojzjevišu je bilo konec leta 47 šolcov, zmed kterih jih je 22 očitne

šole obiskovalo, drugi (iz 2. in 3. reda) so imeli v odgojišu nauk; odsihmal pa bodo zopet po volji Njih Milosti vsi hodili v očitne šole. Razun zaveznih tvarin so se razlagale tudi naslednje proste: Gojilna (veda), slovenščina, italijanščina, francozovščina in angleščina, gospodarstvo, rastlinstvo, pisanje, prosto in merjeno risanje, in petje. Sklep je bil 30. mal. serpana; začetek prihodnjiga šolskiga leta bo 1. vinotoka (oktob.)

V ljubljanski spodnji djanski ali realni šoli je bilo letas 169 učencov, med njimi po jeziku 114 Slovincov po naslednjim razverstenji: 109 Slovincov, 1 Hrvat, 1 Serbljan, 2 Čeha, 1 Poljak; dalje 46 Nemcov in 9 Lahov. Po svoji domačiji jih je 58 iz Ljubljane, 66 z dežele na Krajnskem, 11 Istrijanov, 5 Korošcov, 11 Štajercov, 6 Avstrijanov, 2 Čeha, 1 Šlezak, 1 Galicijan, 3 Ogri, 2 Hervata, 2 Benecana, 1 Švajcar; 124 jih je bilo iz Krajnskiga, 45 od drugod. Po veri je eden nezedinjen grek, 2 evangeliška, vsi drugi katoličani. Učilo se je skupama 15 šolskih tvarin. Slovenščina je zavezna tvarina za vse Slovence in učilo se je je 1. poll. 123, 2. poll. 117 učencov. Učelnino je plačevalo 1. pol leta 140, družiga 119 učencov, ki verže 1036 gold. Vvod v letasnje šolske naznanila je izverstin spis „Schule und Leben, insbesondere Realschule und gewerbliches Leben“, od začas. vodja gosp. M. Peternela. V sklepu sta potrebna razkaza: za djansko šolo potrebnih bukev in vsiga orodja s ceno vred, da se imajo starši po čim ravnati. Šolski sklep je bil 24. mal. serpana, začetek bo 1. vinotoka (oktob.)

Iz Ljubljane. 26. 1. m. ste bili v Ljubljani dve novi maši; v šen-klavži zjutraj ob 6. č. gosp. Luka Hitij-a; ob 7. pa pri OO. frančiškanih č. gosp. Friderika žl. Premierstein-skiga; 1. t. m. pa č. g. Mart. Indofa pri sv. Petru, in č. g. Jan. Žana pri sv. Vidi nad Ljubljano. — 26. u. m. ste pri čč. gg. Ursulinaricah samostansko obljubo storile čč. SS. Konstancija Kögel, iz Reutte na Tirolskem, in Antonija Murgel, iz Mekin. Zraven tih so tudi 3 device samostansko obleko prejele. 27. u. m. pa je umerla častita M. Terezija Žlebnik, prefekta v ravno tem samostanu.

Iz Ljubljane. 4. mal. serpana t. j. šesto nedeljo po binkošti je bila na Brezovici poleg Ljubljane lepa slovesnost. — Brezovčanje so svojo premajhno cerkev nekaj podaljšali in nov, prav veličasten zvonik ali turn sozidali, kteri jim bo veljal čez 6.000 gold. Napravili so ravno zdaj tudi tri nove zvonove; veliki z napisom: „Slava Bogu na višavi“ ima nekaj čez 34 centov, srednji z napisom: „Mir ljudem na zemlji“ ima 16 centov, mali z napisom: „Mertvim večno življenje“ ima 10 centov; vbrani so prav lepo v H. D. Fis. To lepo zvonjenje pa tudi velja čez 4.000 gl. — Imenovano nedeljo so tedaj ti novi zvonovi pervikrat svoje vesele farmane vabili k sveti novi zvonovi popravljeno, prijazno cerkev. Vis. čast. gospod korar in dekan Jožef Zupan so s prav vneto besedo govorili ljubim Brezovčanam, in marsiktera solza se je svetila v očeh pobožnih cerkvenih dobrotnikov. — Zares veliko se lahko stori z zedinjenimi močmi, z modrim ravnanjem in z Božjo pomočjo. Kdo bi bil pred nekaj leti to mislil, kar so verli Brezovčanje v dvéh preteklih letih storili! Veliko, veliko so položili že na altar svoje ljube farne cerkve, in vender niso še onemagali. Prihodnjo jesen bodo dobili čisto nove orgle z 18 spremeni, kar jih bo tudi še nad 2.000 gold. stalo. — Ta majhna fara bo tedaj v treh letih plačala za Božjo čast okoli 12.000 gold. To je res lep dar, kteriga bo Bog gotovo bogato povračeval svojim ljubljencem. A. P.

V Novim mestu je bilo ob koncu letasnjiga leta 151 gimnazijalcov, vsi so pošteno katoličani; po narodu pa: 144 Slovincov, 3 Hervati, 3 Nemci, 1 Italijan. Med njimi je 13 štipendistov prejelo 617 gold. 28 kr. Učelnino jih je 1. poll. 81, družiga 59 plačevalo. Vstreženo je bravcam, da je imenam učencov tudi rojstni kraj pristavljen.

Od Nove cerkve. Oznanuj, draga „Danica“, po širokim svetu očitno zahvalo vsem duhovnam novocerkovske dekanije in vsem prijateljem, ki so svojemu sošolcu in duhovniku tovaršu rajniku gospodu Jožefu Kuntariču lep spominek postavili. So pa gospod Kuntarič že 5. grudnia 1857 srečno umerli; rojeni so bili v Kostanjevici na Krajskem 4. grudnia 1831, v mašnika posvečeni 27. mal. serpana 1856. Le kratko so tedaj se trudili v vinogradu Gospodovim, vneti in goreči za čast Božjo, za vse dobro in lepo; zato so tudi zdihovale in še zdihujejo njih ovčice, želne, njih mikaven in prijazen glas sv. besede Božje še dalje poslušati in presv. dušno jed iz njih rok prejemati. De so tudi višji jih visoko spoštovali in za tega del zdaj za njim žalujejo, sta dva visokočastita gospoda korarja lavantinske škofije pričala. Pervi so pisali, de je rajniga g. Kuntariča zgodnja smert občno žalost obudila; drugi pa pišejo: „De je gosp. Kuntarič tako mlad še iz tega sveta se ločil, se človeku res milo stori — sed in brevi explevit tempora multa, — bil je Bogu in ljudem ljub“. — Veliko so pričakovali visoki in nizki od marljivosti in gorečnosti mladiga rajniga Jožefa, pa Bogu je po svoji nezapopadljivi previdnosti dopadlo, jih v naj lepši starosti k sebi poklicati iz solzne doline v hišo nepopačeniga veselja. Terno upam, de se njih duša tam v naj lepši svetlobi raduje, pa tudi njih truplo v lepi s cveticami olepšani hišici počiva; spominek pa mu proti nebesam kaže, kjer se bo enkrat z dušo združilo in vekomaj veselilo. — Pred nekimi tedni so tukajšnji častiti gospod dekan Križej ta spominek blagoslovili; eden sošolcov je imel kratek nagovor do zbraniga in v solzah plavajočiga ljudstva od življenja in smerti rajniga, ter je nazočim priporočal, de naj v svojem srcu svojemu skrbnemu dušnemu pastirju stanoviten spominek postavijo, s tem, de naj radi zanj molijo. — Vi tedaj, častiti duhovni in sošolci, ki ste za spominek od blizo in dalje pošiljali, še enkrat od mene v imeni mojiga rajniga prijatla zasluženno zahvalo sprejmite tukaj, unkraj groba pa vam se gotovo tudi rajni gospod hvaležni skazujejo pred tronam milosti Božje.

J. N.

V Celovcu so 23. u. m. za mertvudam umerli v. č. kerški škof Adalbert Jožef Lidmansk. Bili so ranjki rojeni 12. mal. travna 1795 v Neuhaus-u na Češkem, in škof posvečeni 13. vel. travna 1842, so tedaj 16 let v ti visoki službi pastirovali. Pervi dediči njih premoženja so ubožni in stolna cerkev v Celovcu. Zmed stranskih dedšin dobé ubožni v Neuhaus-u izkupnino od hiše z vertam, ki so jo ranjki ondi imeli in še drug znesek, semeniša pa drago škofovo knjižnico itd.

Na Reki. 2. vel. serpana. — Dans je praznik porciunkula. Obhajajo se navadne pobožnosti v kapucinski in frančiškanski cerkvi na Tersatu. Precej ljudstva se je snidlo opraviti svojo pobožnost in zadobiti odpustike uniga dne. — V Šent-Vidski cerkvi se je tudi obhajala tridnevna pobožnost k sv. Ignaciju Loj. Ta pobožnost živo spominja na tiste čase, ko je še jezuitarski red tu bil. Sklene se tudi prav praznično s petimi večernicami in zahvalno pesmijo. — Dans nas je tudi zapustila mornarska akademija. Odpeljali so se učeniki in učenci na vojniškem brodu „Miroslavu“ v jadransko morje. Za resnično se tudi govori, de jih ne bo več nazaj, in se bodo za naprej pri Terstu ustanovili. Včeraj so imeli zadnjo pobožnost v svoji lepi kapeli v akademij-skim poslopji, ki je zares lepotija mesta. Zvečer jim je pred brodom kor pevcov v odhodno pesmi prepeval, in slišati je bila tudi znana „pridi Gorencec“.

18. u. m. je bil lep pogreb. Pokopali so vojaškiga duhovna Nikomeda Zaniča, ki je za jetiko umerl. Spremilo ga je vojaško kardelo z muziko in mnogo ljudstva iz vsih stanov. Milo je bilo viditi, de so mu tudi starši zadnjo čast skazali, kakor tudi, de tu pogrebeci sploh na trugo perst mečejo in se potem po stari šegi domače pesmi pojejo. R. I. P.! — Veselo je slišati, de so Senjčani 25. u. m.

svojiga ljubiga škofa prav slavno počastili, ker je s svojim sinovcem vred v baronovsko čast povišan. Med gosti so bili naš prečastni šolski svetovavec in gimn. nadzornik gospod Jarc. — Duhovšina bakarskiga okroga je milostivemu škofu lep pesemski venec spletla ter v veseli hvaležni spomin poklonila.

Tudi tu se težko pričakuje, kako bo z ubogo „rajo“ v Bosni in drugot. Zares, če so kateri usmiljenja vredni, so ga ti, in posebao, ker so naj bližnji sosedi. Keršanska politika bi pač tu imela veliko delati. Vender se pa še dosti ljudi najde, ki po svetu trobijo, de se tamošnjim kristjanom ne godi tako hudo, kakor se od neke strani kriči: — tega vender ne bo nihče utajil, kar resnični popisi od vednih bojev, pogorij in turške „okrutnosti“ sploh povedo, ki je bila in bo mende vedno tista, dokler bo turk, ker ga k temu njegova vera veže. Nekdaj je bila pač lepa navada med kristjani, de so namreč jetnike in druge iz nezaslužene sužnosti po moči rešiti pomagali: koliko se jih dan danes najde, ki za tiste še vediti nočejo! —

Vreme je zdaj zelo spremenljivo in ne več tako zelo vroče. Pred ni bilo dolgo dežja, zdaj ga skorej vsaki dan nekaj prileti, de se vsaj malo narava okrepeča.

Iz Hartuma imamo od 10. roznika naslednjo novico. Stiska našiga misijona, ki je brez glave in skorej brez udov, mi dolžnost naklada, se v Evropo podati in v Rimu, na Dunaji in drugod za mladi afrikanski misijon poskerbeti. Desiravno se bom težko odtergal, bom vender v 14 dneh po vravnanih vsih nar. potrebnih opravilih Hartum zapustil. Vpraša se namreč za bitje in nebitje misijona. Imeti moramo semeniša za misijonarje in domačinsko duhovstvo, sicer odmerjemo. Tukaj zapustim vse dobro in zdravo: smo sicer silo hudo poskušani, pa ne obupani. Vse bo še dobro, ako nam Bog pomaga in je presveta Marija Devica z nami. Vsim prijateljem misijona serčno pozdravljenje, tudi fantam. Dokler se v kratkim zopet ne vidimo, tvoj

M. Kirchner.

Razgled po keršanskim svetu.

V dunajski mladenšnici (malim semenišu), pred 2 letama ustanovljeni, je bilo to leto 78 mladenčev. 22 jih je plačevalo polno plačo, po 200 gold., 46 njih so preskerbovale nekaj nekatere dekanije, nekaj pa njih lastni domači. Kardinal sami jih prehranijo 15 s 3.000 gold., posvečeni škof 7 s 1.400 gld. na leto. 57 jih je storilo izverstin napredek. „Vsi mladenči so se skazali s popolnoma lepim življenjem“, pravi naznanilo. Prihodnje šolsko leto se bo število do 100 namnožilo. Prav obilno se jih poganja za sprejetje v to napravo. — V Pragi je bilo letas 25 duhovnov posvečenih, 6 redovnikov in 19 družih. — V Innsbriku se bo prihodnje šolsko leto pričela imenitna naprava „bogoslovsko sobivališa“ (theologisches Convictorium) za tiste, kateri se učijo bogoslovskiga oddelka na ondotnim c. k. vseučilišu, in želé ne le v bogoslovski vedi, temuč tudi v nravnim oziru se svojemu poklicu primerno izobraziti. Vodnik v ti napravi bo jezuit in mu bo pridanih še nekoliko iz tega reda. Sprejeti se zamore za 200 gold. na leto slehern od kodar koli, ki je že duhoven ali pa zares misliti. Sprejemajo se tudi taki v sobivališa, ki so se bogoslovstva že drugej izučili, pa hočejo ta nauk ponavljati ali pa se za doktorje izobraziti. 30. kim. je pričetek in vsaki mora prvi teden duhovne vaje opraviti. — Nitranski škof, v. č. gospod Emerik zl. Palugyay so 24. u. m. v svojim 78. letu umerli. — Iz Kočincine (Cochinchine) pišejo, de tamkej preganjanje kristjanov neprenehama terpi, odkar je bil škof Diaz umorjen. „Na potoke teče kri kristjanov“, piše v. č. škof Miche iz Dansare. Pred nekaj časom so imenitniga derzavniga velikaša (mandarina) Thai-Boc-a umorili, zdaj isejo tudi njegovo zeno, mater, sina in se 4 družih. Mandarin kristjane strasno natezajo, de svoje hiše popusajo in beže, kamor morejo. 11 keršanskih

vojakov od telesne straže kraljeve matere je bilo v ječo verženih, in Bogu se usmili, da je eden zmed njih vero zatajil, drugi so bili stanovitni do tistiga časa, kar je bilo to pisano. Je tedaj treba za preganjane kristjane moliti, da bi stanovitni ostali. — V Sirii je sedanji čas 25 očetov iz Jezusove družbe. V Gaziru, 6 ur od Bejruta, imajo vstav za odrejo ondotnih domačinskih duhovnov, ki stoji že 14 let in iz njih izhaja 6 arabskih duhovnov. V tem jezuitskim semenišu je zdaj do 200 rejencov, ki se pripravljajo za duhovski stan. Pervi arabski duhoven iz tega vstava je že mnogo oseb katoliški veri pridobil. Najpred je pridobil svojo svakinjo in 5 njenih hčer in ob enim vse prebivavce svoje vasi, 1.700 duš, in še nekaj prebivavcev sosednjih vasi; celo razkolniški ali ločeni duhoven, ki je z začetka silno rojil zoper to spreobračanje, se je spreobrnjenecam pridružil.

Drobtine.

Katoličana protestant na Nemškem, v nekim mestu kteriga bi zamogel imenovati, pa to vender nič k prigodbi ne pripomore, popraša: „Povej mi vender od kod to izhaja, de vas v vaši cerkvi toliko zlo mažejo: pri kerstu, pri birni, pri poslednjim olji; pri nas pa tega vsiga ne potrebujejo?“ Prebrisani kmet mu na to odgovori: „Viš, prijatelj, to je tako: Pri nas ko umerjemo, gre voz v bré, tedaj se morajo kolesa dobro namazati, de bolje naprej gre; pri vas pa, ker voz doli po hribu leti, ga ni treba mazati, brez tega naglo teče“. Protestant se je berž s poti spravil! K.

Nespametno je, pri revšini prevzetin biti. — Trojne ljudi sovraži moja duša, in njih življenje mi je teža: Prevzetin ubožec, bogat lažnik in neumen starec. Sirah.

Človeška hvala te ne povzdigne v nebese, in njih graja te ne pahne od ondot. Kdor išče hvale, kaže, de je prevzetin.

(Izraski bahaške olike.) Zahodnja olike, zlasti nemška, je tako deleč dotirana, de se olikanaš sramuje v resnim govorjenji ali pisanji kej z Bogam imeti opraviti, in se ga z veliko skerblijnostjo ogiba, češ, de to ni po šegi. Nasproti pa nesprenišljeno in bahaško v svoje smešne, posvetne marne naj svetejši besede meša, kjer bi ne smel. Besedo „Herr Gott“ so se že slovenski otroci iz ust taci neslanežev naučili. Kolikrat mu mora „sakrament“ „Himmel“ in še več enacih besedi v njegovo napako služiti, de molčimo od naj ostudniših preklinovanj. De more vender svet tako napačin biti!

(Vprašanje.) Ko sim bil še domá, so stari ljudje pripovedovali od neke procesije véliki petik, kakor ponovitve Kristusove britke martre: eden se je dal zvezati, vlačiti, tepsti in je križ nesel; drugi je bil Ana, Kajfa, Herod, Pilat itd. Kdor od tega kaj več vé, naj pové, od kod ta procesija izvira, kdaj se je začela? ali je bila samo na Krajnskem? kdaj in zakaj je jenjala? L. D.

Mili darovi.

Za afrikanski misijon:

Dve devici 2 gold. sr. za mis. sploh; 50 kr. sr. za odkupovanje zamurcov. — Sestri iz smledniške fare 2 gld. — Neimenovan dobrotnik 3 gold. — Neimenovan dobrotnik 40 gold. za svojiga črniga keršenca v Hartumu. — Iz škocjana 1 mernik suhih jabelčnih kerhlev. — H. B. 2 gld.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Duhoven iz Ljubljane 2 tolarja, t. j., 4 gold. — Nek dobrotnik gospod 2 gold. 3 kr.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. J. P.: Zastran „Danice“ poskerbeli. — G. A. P.: Še ni vse poskerbljeno; — menitev prav vseč.

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofii. Farna vikarija Špitalič je od 19. u. m. razpisana; prošnje za njo do v. č. gosp. Jan. Fink-a, kamniškega dekana, se navadno v kn. škof. pisarnici oddajajo. Gosp. Jan. Vovk, duh. pom. v Kamniku, je postavljen opravnik ali administrator v Špitaliču. Beloskalska fara v radoliški dekanii je po vpokojenji v. č. gosp. pastirja izpraznjena in 29. u. m. razpisana. G. Jan. Erjavec, duh. pom. v Merni peči, pride ravno tako v Doberniče.

Za dr. Knobleherjer spominek.

Prenesek od 1.—3. naznanila 4 cekini in 327 gold. 51 kr.

Gospod Franc Kramer, dekan v stari Loki	5 gold. — kr.
Janez Šust, kaplan v „	3 „ — „
Matevž Frelih, kaplan v „	2 „ 30 „
Anton Martinc, mestni fajmošter v Loki	1 „ — „
Vinc. Majer, kaplan v Loki	2 „ — „
Ožb. Prosen, kaplan v „	1 „ — „
Janez Oblak, kaplan v „	5 „ — „
Janez Urevo, nunski spovednik	3 „ — „
Jožef Kerčon, kaplan v nunskim samostanu	2 „ — „
Blaž Kersnik, fajmošter v pokoji	2 „ — „
Miha Rozman, fajmošter v pokoji	1 „ — „
Jur Zupancič, fajmošter v Ratačah	1 „ — „
Janez Demšar, fajmošter v Bukovšici	1 „ 6 „
Primož Remic, fajmošter pri sv. Lenartu	2 „ — „
Alež Susteršič, fajmošter v Dražgošah	3 „ — „
Anton Jeglič, fajmošter v Železnikah	1 „ — „
Janez Zorc, kaplan v Železnikah	2 „ — „
Miha Golmajer, kaplan in adm. v Selcah	2 „ — „
Janez Strah, kaplan v Selcah	2 „ — „
Luka Mrovle, fajmošter v Zalim logu	2 „ — „
Franc Svetličič, fajmošter v Sorici	2 „ — „
Simon Lovšin, kaplan v Sorici	1 „ — „
Janez Globočnik, fajmošter v Poljanah	3 „ — „
Anton Ahčin, kaplan v Poljanah	1 „ 12 „
Janez Možina, fajmošter v Javorjah	2 „ — „
Franc Dolinar, fajmošter v Leskovci	1 „ — „
Juri Humar, farn oskerb. v stari Oslici	2 „ — „
Blaž Ulčar, fajmošter v novi Oslici	2 „ — „
Miha Borc, fajmošter na Trati	2 „ — „
Anton Zorman, kaplan na Trati	1 „ — „
Franc Stermole, fajmošter v Lučnah	2 „ — „
Do tod iz stare Loke, skupaj 62 gold. 48 kr. *)	
Gospod Franc Dovč, fajmošter na Sternah	1 „ — „
Matiija Cebin, kurat v Topolovcu	1 „ — „
Marko Andolšek, kurat na Berdi	2 „ — „
Alojzi Pavli, kaplan v Sdrenji	2 „ — „
Matiija Braucher, dekan v Ospi	5 „ — „
Juri Jan, fajmošter v Katenari	5 „ — „
Jožef Koman, duh. pri nov. sv. Ant. v Terstu	2 „ — „
Franc Remic, ravno tako	2 „ — „
Jožef Germek, farni vik. na Dobovcu	2 „ — „
Draksler, fajn. v sv. Križu pri Terziču	2 „ — „
Muhovec, kaplan v sv. Križu pri Terziču	2 „ — „
Marija Blagne	— „ 30 „
Gospod Jož. Novak, fajmošter v Kolovratu	3 „ — „
Iz Cirkniga 20 gold. naslednjih 6 gospodov.	
Gospod Anton Zbona, dekan v Cirknim	12 „ — „
Anton Keber, kaplan v Cirknim	2 „ — „
Anton Selak, kaplan v Cirknim	1 „ — „
And. Jekše, fajmošter v Šebrelji	2 „ — „
Štef. Princič, fajmošter na Bukavim	2 „ — „
Jan. Velikonja, kaplan v Orehku	1 „ — „
Iz semiške dekanije 9 gospodov	9 „ — „
Iz semiške dekanije: De bi pokojni spreobrnjenje samurcov skorej sprosil	
Gospod Jož. Pavšič, fajmošter v pokoji	4 „ — „
Franc Jeršič	2 „ — „
Mat. Vidmar, fajmošter v Rovtah	2 „ — „
M. P.	3 „ — „
H. B.	2 „ — „

Skupaj: 136 „ 18 „

S poprejšnjim: 4 cekini in 463 „ 9 „

*) V pismu je bilo 66 gold. 48 kr. verh tolarja, kterimu je bil drug dobrotnik namen zaznamnjan. Vr.